

MINDSZENT-SZEGVÁR

ÉS VIDÉKE.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . 3 ft — kr. Négy óra . . 1 ft — kr.
Fél évre . . . 1 ft 50 kr. Negyed évre — frt 75 kr.

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Diamant Manó nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyílt-téri közleményeket a kiadó hivatal jutá nyos ár mellett közöl.

Mindszent község képviselő testülete.

Van egy közmondás, mely így hangzik: „A mór megtette kötelességét, a mór mehet.“ E közmondást alkalmazta lapunkra a közelmúltban községünk néhány előbb kelő tagja, kik egyszersmind községi képviselők is — egy a községi képviselők közönyéről, hanyagságáról folytatott eszme cseréből kifolyólag, melyben mint egy rejtett rosszaságnak akarva kifejezést adni lapunk azon erélyes küzdelme ellen, melyet ez képviselőink közönye ellen valóban jobb sorsra érdemes kitartással folytat.

A mór megtette kötelességét, a mór mehet — de még nem megy. Lapunk megtette kötelességét és megfogja tenni most és a jövőben is, mert nem lehet, nem szabad hallgatagon eltűnnünk azt a közönyt, azt a vétkes mulasztást, melyet községi képviselőtestületünk nagy része a közügyek határozott kárára elkövet.

Valóban képviselő testületi közgyűléseink, melyek mostanában tartatnak, ma-holnap neveltségessé válnának, ha egyszersmind nem volna bosszantó is, mert dacára annak, hogy 20—30 fontos tárgy vár többször elintézésre, az egybe hívott 40 képviselőből alig jelenik meg 4—5. Ilyen eseteket pedig nem egyszer, vagy csak néhány-szor van alkalmunk feljegyezni, hanem mindig, évente alig van egy gyűlés, melyen ezen számnál többen jelennének meg.

Akkor, midőn 4—5 képviselő megjelen a közgyűlésre, még csak valahogy, az előljáróság tagjai s néhány szavazattal bíró tisztviselő összetoborzásával — megtartathatik a gyűlés, illetve, hogy úgy fejezzük ki magunkat „ledarálják“ a tárgysorozatot, de számtalanszor arra is van eset, hogy csak 1—2 képviselő, vagy közülük senki sem jelenik meg, sőt még az előljáróság tagjai közül és nem ritkán többen hiányzanak, a mikor is a közgyűlés természetesen elnapoltatik, nem ritkán kétszer, vagy még többször is.

Az már igazán ritka esetek közé tartozik, mikor a 40 képviselőből jelen van 20, de ha e szokatlan nagy szám megjelen is, biztosra vehető, hogy egyébről mint választásról szó nem lehet.

Korteszédeseknél, a hol a nyilvánosság előtt ki kell (?) és lehet mutatni a virtust ott igen soknak, de ha a község érdekeinek megvédéséről van szó, ott már csak igen kevesnek van érzéke.

Tisztelet és elismerés csak keveseket illet meg és mit látunk, azt e, hogy érdekeik méltányoltatnak? Nem! mert azt tapasztaljuk nem egyszer, hogy éppen azok,

kik alig jelennek meg a közgyűléseken éppen azok, akik a választó polgárok — a nép előtt mindenkit és mindent cáfolnak — természetesen nem feledkeznek ezek saját éajüket elnyöszu feltüntetni a mások rovására.

A tisztesség, kötelességekkel jár — s ki kötelességét nem teljesíti — nem érdemli meg a tisztas állást melyet elfoglal.

Községünk mind addig, míg ügyeit oly egyének vezetik, kik a közügyek iránt közönyösek, mindaddig, míg oly községi képviselőket választ be a község, kik a rózsát csak tövis nélkül, a tisztességes állást az avval járó kötelességek nélkül szeretik — nem fog soha előre haladni.

Vasutügyünk.

Vasutügyünk egy lépéssel ismét előbbre haladt. Az e hó 14-én Szentesen végbement értekezleten a Zsilinszky Mihály főisp. mint elnök által előterjesztett jelentés arról győz meg mindenkit, hogy vasutügyünk csak látszólag pihent, tényleg azonban több oly lépés történt érdekében, mi a megvalósuláshoz jóval közelebb vitte.

Lehetetlen elismeréssel nem adóznunk ama férfiaknak, kik vasutügyünket szívükön viselik és érdekében mindent elkövetnek. Ez bizonyára a vasut megvalósulását fogja eredményezni. Ha vasutunk kiépül, azt leginkább Zsilinszky Mihály megyénk főispánja és Stammer Sándor megyénk alispánjának fogjuk köszönhetni.

A fentebb említett értekezlet lefolyásáról különben a következőket írhatjuk.

E gyűlésen jelen volt a megye vasuti végrehajtó bizottsága, nemkülönb a szentes-h.-m.-vásárhelyi érdekelttség küldöttei is s a gyűlés megnyitása után előterjeszté elnöklő főispánunk, hogy a megtörtént közigazgatási bejárás után a szükségesnek mutatkozott kiigazítások eszközöltettek, az ezek folytán helyesbített tervrajzok és költségvetés általa nyomban felterjesztetett a miniszteriumhoz. Az onnét érkezett válasz a gyűlésen fel lett olvasva.

A miniszteri leirat nagyban és egészében helyben hagyja a tervet és költség előirányzatot. Nem ellenzi, hogy a szegvári ujmajornál áru felvételre alkalmas megálló, Vásárhelyen pedig a népkerti megállónál váróterem építtessék, azonban a katonai kincstár véleménye alapján, stratégiai szempontból, némi módosítást kíván a tervrajzon.

A kívánt változtatások közt az a legnevezetesebb, hogy a tervbe vett sinek helyett 23.6 klgmmos acélsinek lennének alkalmazandók.

Zsilinszky Mihály főispán előterjeszté továbbá, hogy a miniszteri leirat vétele után, idő nyeresz szempontjából, nem tartotta szükségesnek a bizottságot összehívni, hanem a változások eszközésével Fleischmann József mérnököt

bizta meg, ki viszont azt Granichsstädten mérnökre ruházta át. Ez utóbbi valamivel drágábban volt csak hajlandó a változtatásokat végrehajtani mit ő — a főispán — utólagos jóváhagyás reményében elfogadott s a munka végre lett hajtva. Az így ujjolag átdolgozott tervrajz és költségvetés újból fel lett terjesztve a miniszteriumhoz, honnan jóváhagyva e hó elején érkezett vissza azzal a felhívással, hogy a f. hó 20-án a miniszteri államtitkár elnökleite alatt, az építési engedély tárgyában tartandó értekezleten az érdekeltek képviseltessék magukat.

A f. hó 20-iki értekezletre a főispán elnökletete alatt kiküldettek: Wimmer Károly, Kmetykó József, Kiss Zsigmond, Balogh János és Fleischmann József főmérnök.

Ezek után a főispán megköszönte az iránta tanusított bizalmat és fölveté a kérdést, vajjon nem látja-e az érdekelttség szükségesnek a kiküldött bizottságot némi utasítással ellátni.

Fekete Márton erre megjegyzé, hogy a bizottságnak határozott utasítást adni lehetetlen, de az az egy mégis figyelembe veendő, hogy a korábbi megállapodás szerint a kiépítésbe az érdekelttség csak az esetben hajlandó bocsátkozni, ha a kenyő-szent-mártoni és szentesi érdekelttséggel az egyesülés létre jöhet, mindenek előtt ez iránt kellene tisztába jönni a f. hó 20-iki értekezleten.

Az érdekelttségek egyesülésének szükségességét Stammer alispán már akkor elengedhetetlennek mondotta ki, mikor a szentesi vasut építése tervbe volt véve, akkor azonban eszméje elvettetett, mi által a vasutnak Makóig való kiépítése meg lett akadályozva. Remélni lehet azonban, hogy az érdekelttség egyesülésének ügye kedvező megoldást fog nyerni,

Beható eszmecsere után, mely a kormánytól kérendő segély és támogatás kérdése körül fejlődött ki, a megajánlott összegek vétettek számba. Maga az érdekelttség 540.000 frtal rendeltekezik eddig, a postaszállítás megváltása címén a kormány által adandó összeget 135.000 frtra teszik, így 675.000 frtra tehető az építési tőke, mivel azonban a vasutépítése 720.000 frtra van előirányozva, 45.000 frt még hiányzik, mely hiány a kormány által kívánt változtatások következtében még növekedni fog, ha azok költségét a kormány magára nem vállalná, ha ez bekövetkezne is, a vasut kiépítése ez okon még sem fog hajtótörést szenvedni, mert — Stammer alispán szerint — a megye az előirányzott 300.000 frtnál nagyobb összeget is bocsájthat rendelkezésre a közmunka alapból.

Az alispán eme kijelentése lelkes éljenzéssel fogadtatott s ugyanannak előzőleg ama kijelentése, hogy a külön munkálatokért járó díjakat Granichsstädten mérnöknek a megye közpénztárából kiutalványozta — tudomásul vétett.

A f. hó 20-iki gyűlésre kiküldött bizottság megbízott avval is, hogy nyomozza ki a

postaforgalmat s ha esetleg annak alapján a kormánytól 135000 frtnál nagyobb összeg volna kérhető, tegyen ott ily irányban kísérletet.

A gyűlés ez által véget ért.

Mindezekből kitetszik, hogy vasutunk létesülése egyedül a f. hó 20-án végbemenő értekezlet eredményétől függ.

Reméljük, hogy megegyezés jön létre az összes érdekeltség között és az egyesülés megtörténend, ennek ellenkezőjét fel sem merjük tétélezni, az ellenzés bármely érdekeltség részéről egyenlő volna saját érdekének mellőzésével.

Községi közgyűlés.

Folyó hó 9-én képviselőtestületünk közgyűlést tartott, melynek 23 tételből álló tárgysorozata között több igen fontos ügy volt és így méltán várható lett volna, hogy nagyobb érdeklődést keltsen a képviselők körében. Az előjáróság tagjain kívül alig 5-6 képviselő volt jelen.

A tárgysorozat első 3 tárgyát az 1885, 86 és 87 évi váltásai pénztár számadásainak a megye által hozott s annak fölülbírálását tartalmazó határozatai képezték, melyek együttesen tárgyalattak.

Olvastatott a megyei határozat, melyben kimondatik az, hogy a volt váltásügyi bizottság felmentetik az okon, mert a számadást bíráló bizottságnak a hiányokról szóló jelentései csak pusztán feltevéseken alapulók, mert a hiányzó nád, gyékénytermések természetben használtattak fel mind a három évben a község épületeinek tatarozására. Mégis e határozat Mihály Lajos 65 frtot kitevő s okmányolt fűbér hátralékának 15 nap alatt történendő bevételezését rendeli el, továbbá elmarasztalja Mihály Lajost 450 frt 14 havi kamatainak megtérítésére, mely ideig nevezett a 450 frtot használta, elmarasztaltatott még Mihály Lajos volt számadó 366 frt 29 krnak 15 nap alatti megtérítésében is, a mennyiben azonban a többi összegeket befizette és köteleességének az által eléget tett — az összegekre nézve felmentetett, de kimondja e határozat még azt is, hogy Mihály Lajos számadót fegyelmileg kellett volna állásától elmozdítani, ha le nem mond, mert számadásai rendszertelenül voltak vezetve, mi által a váltásai pénztárnak 95 frt költség okozta-

tott, egyébiránt utasittatik Mindszent községe, hogy jövőben jól gazdálkodjon.

Végül a számadókat 80 és 15 frtnak 15 nap alatt történendő befizetésére kötelezi és a váltásügyi bizottság többi tagjait, mivel ellenök semmit sem lát fenforogni, felmenti. A számadásokat végleg elintéztettek is kimondja.

Tary nem akarja kifejezni ezuttal a község sérelmeit, nem akar a határozatok cáfolatába bocsájtkozni, de azt kimondja, hogy téves felfogásokon alapszanak, mert ez tünik ki belőlük, mintha a község és nem a számadó tartoznék bizonyítani, a számadó számadását felvilágosító okmányokkal tartozik bnterjeszteni, az nem történt meg, mit a megye is elősmer, ugy azt is, hogy a számadás nem volt jó. Tulkövetelés azt követelni, hogy a község bizonyítsa hogy a számadás mennyiben nem jó. Indítványozza, hogy a megye e határozata ellen a község felebbezzen a miniszteriumhoz, indítványát következőkép indokolja:

A község jogosan kíván indokolt számadást, a számadónak kell bizonyítani, de ha ez ellenkezőleg állna is, ki kellett volna bennünket, mint a számadás vizsgáló bizottság tagjait hallgatni és nem minden megkérdésünk nélkül kimondani, hogy állításaink csak feltevéseken alapulók. A bizottsági jelentésben benne van, hogy vannak hibák és hiányok és azok felsoroltattak azért, hogy a felsőbb hatóság lássa, miszerint van hiba és e hatóságnak kötelessége lett volna vizsgálatot indítani. Az eladott nád, gyékényre, ugy a többire nézve az illető vevők nyilatkoztak s bejelentették, hogy a mondott években mit vettek és mennyit fizettek azokért, de ezen bevételzett összegek nincsenek sehol elszámolva, mindezekre tehát azt mondani, hogy pusztán feltevés, nem helyes, s a maga részéről a vizsgálatot nem tartja alaposnak. A nád és gyékény termésre azt mondja a megyei határozat, hogy természetben használtattak el a község épületeinek tatarozására, de a községnek nem 200, hanem csak 2 nádfedelű épülete tataroztatott s erre mind a három év összes nádtermése csak nem ment fel, mindezeknél fogva tehát főnmeri azt az állítását tartani, hogy voltak oly bevételek, melyek el nem számoltattak, történtek sikkasztások, miért is kéri az ügyet a belügyminiszteriumhoz felterjeszteni.

Korom Gáspár megbotránkoztatónak tartja, miként állítani merik, hogy a község használta fel a nád és gyékény terméseket, mert ki van tudva, hogy abból eladtak s az érte befolyt összeg nem szerepel bevételként, pártolja tehát Tary indítványát, noha ettől se sokat remél: szerinte a bünyenyítő eljárást kellene a törvénytársaknál megindítani.

Ez ügyben igen heves vita fejlődött ki, melyet részletezni nem akarunk, de megjegyez-

zük, hogy sokkal többre mennének a képviselő urak, ha kissé nyugodtabban tárgyalnának és nem ragadtatnák el magukat annyira szenvedélyök által, különben Tary indítványa elfogadottat s ugyancsak ő bizatott meg a felebbezés szerkesztésével.

4. Tárgy. Csongrád megye törv. hat. bizottságának a község 1888. évi váltásai pénztári számadásának felülbírálását tárgyzó 168/890 sz. határozata, mely a többek között elmondja, hogy a községi szabályrendelet figyelmen kívül hagyásával nyujtatnak be költség számlák, minden csekély dolog miatt küldöttsegek menesztetnek Budapestre és bizottságok alakulnak, jövőben a megye az indokolatlan fizetéseket nem fogja jóváhagyni.

Tudomásul vétetett.

5. T. az 1887. évi közpénztári számadás, melynél Mihály Lajos terhére ismét nagyobb összeg mutatkozik, minek 30 nap alatti lefizetésére kötelezi őt a megyei határozat.

H a a s z J u d a. Elmondta személyesen a főispánnak, hogy 450 frt ugy lett elszámolva, mint számadási tévedés, később kiderült, hogy ez összeget Mihály Lajos saját céljaira fordította, igaz, időközben visszaifizette. E tárgyban a megyei ügyész által kihallgattattak a számadás vizsgáló bizottság tagjai, mikor is a valódi tényállás adatott elő általunk, mégis, ezek dacára, a megye akként intézkedik, hogy Mihály Lajost 14 havi kamat fizetésre kötelezi, a mely ideig a a pénzt használta, mintha a községnek 6 százalékra pénze volna kiadó. Nagyon sajnálja, hogy a község ügyei így nyernek elintézését.

6. T. A község 1888. évi szegény alap-pénztári;

7. T. az 1888. évi közgénéztári;

8. T. az 1888. évi árvapénztári és a

9. T. a község 1888. évi leltári számadását felülbíró megyei határozatok képezték, melyek tudomásul vétettek.

10. T. A község által megvett epreskert megvétele fölött kötött szerződésre vonatkozó megyei jóváhagyó határozat.

Tudomásul vétetett és az epreskert, mint vagyon, a leltárba felveendőnek mondatott ki.

11. T. Az 1888. évi váltásai leltári számadások felülbírálását tárgyzó megyei határozat.

Tudomásul vétetett.

12. T. A község által a bordélyházak tartására alkotott szabályrendelet jóvá nem hagyását tartalmazó megyei határozat, mely tudatja a községgel, hogy az említett szabályrendeletet a megye fogja elkészíttetni.

TÁRCSA.

A „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ eredeti tárcája.

Október 6. *)

Iratott az aradi vértanúk kivégzésének 34-ik évfordulóján rendezett ünnepélyre. „Alföld.“

A harcmezőn nem kellett sohasem,
Hogy tizenhárom mind együtt legyen:
Elég volt egy közülök s bármelyik,
Hogy izzó ellenségek ezreit,
De harc után, — örökre folt marad
Azon, a ki győzelmet így arat! —
Az ellenségnek örült vágya támadt,
Hogy együtt lássa mind a tizenhármat.

És látta! — Látta itt e szent helyen,
Hol Maros vize folyik csendesen,
S ha néha árad, s a mezőre lép,
Csak könnyeinket viszi s osztja szét;
Itt látta őket s most az egyszer — szemben!
Jól tervezték, nem volt hiba a rendben:
Előttük nem ellenség, de bakó, —
Mögöttük nem sereg, hanem bitó.

*) Mutatvány az „Aradi vértanúk albumá“-ból.

Igy látta őket s így értette meg,
Mért voltak ők mind győzhetetlenek:
Ugy állt mind, glóriával homlokán,
Mint tizenhárom Krisztus a Golgothán!
S nem bosszu, mely gunykacajra várt,
Ok mosolyogtak, látva, a halált!
S ki azt hívé, egy országot temet,
Csinált egygyel több örök ünnepet!

Gyászünnepe ez? Nem! akkor volna gyász csak
Ha ők hiába haltak volna meg!
Ha eszme és cél, melyekért csatáztak,
Sivár homokként inná vérüket.
De így van-e? Nem nézznek-e le ránk
Dicsőült arccal? kérdvén: mért sirunk?
Nem él-e újra nemzetünk, hazánk?
S nem ők szerzék-e, a mit ma bírunk?

Boruljunk térdre, csókoljuk a földet,
Hol utoljára álltak, s hol ledöltek!
Lenézve büszkén a gyávák hadára,
Mely önmagát gyalázza le a sárba
S nem látja, hogy a hóhér kötele
Korbács lesz, s majdan őt verik vele!
S hogy nem lehet kezében oly vas járom
Mit szét ne törne — ez a tizenhárom!

ifj. Ábrányi Kornél.

Egy szegény ördög, aki mindig elkésik.

(Komikus rajz.)

Folytatás.

(3)

Szobájában már ott ragyogott az új átila — de nem fogott az öltözködéshez. Kényelembe helyzete magát s elmélkedett az átélit sanyarúságok fölött, most kezdte csak érteni az egész komédiát. Nagyon elkedvetlenedett, már-már arról gondolkodott, hogy minden tervét abban hagyva, siet vissza otthonába, ha a drága új átila nem csábitgatja őt hódító hadjárata véghez vitelére.

Kereste Kendyt; de nem találta sehol, kérézősködéseire nem tudtak határozott választ adni. Belenyugodott tehát, el megy maga kélőbe.

Ebéd után azonnal hozzálátott az öltözködéshez. Idomtalan vonásainak igyekezett egy kis bájt kölcsönözni. Haját finom illatos szerrel kente meg, bajuszát magyarosan kipederte s végre a szük átilát erőszakolta vaskos termetere s estefelére teljes gálában megindította magát imádottja laka felé. Nehány utcán kellett csak átmenni s odaért a házhoz. Csengetett.

Egy ördög kinyitotta a kaput.

— Itt lakik Zenedyné asszonyság?

— Igen itt, volt a lakonikus válasz. Bálint ur bemegy. Az ajtonál megállva hallgatódzik.

Tudomásul vétetett.

13. A körös-tisza-maros közeli árm. társulat f. évi július 17-én tartott közgyűléséről felvett és megküldött jegyzőkönyve.

Tudomásul vétetett.

14. T. A szolgabírói hivatalnak az új iskola építése ügyébeni rendelete, melyben utasítja a községet, hogy mivel az építés ellen a telek szomszédjai már most tiltakoznak, felhívja a községet, egy alaptervrajznak készítése és annak beküldésére, a mely tervrajzból felismerhető legyen, hogy az építés minő mód szerint szándékoltatnék keresztül vitetni.

Az iskola építési bizottság ennek keresztül vitelével megbízott és utasítva lett, miként az előjárás útján azt a szolgabírói hivatalhoz juttassa.

(Folyt. köv.)

A közös haza.*)

A sokat szenvedett, de saját erejéből fölvirágzó Arad, képe az egész hazának a dicsőség és gyász napjaitól kezdve egész maig. Miként Arad lakossága katolikus, görög katolikus, ágostai evangélikus, helvét hitvallású, görög nem egyesült, román és szerb meg mózes hitű; miként nyelvre nézve magyar, német, román, szerb és tót is akad: azonképen van a dolog hazánkban is. Még 1848-ban Aradnak színe az alig magyar, azonképen az országon is erős az idegen színezet akkoriban; honvédseregeink szervezete idegen; tábornokaink, kormányfőink német nyelven érintkeznek. De miként Arad sokféle nyelvű, vallású polgársága kiállt a szent ügyért, küzdött és vért adott, azonképen tett a háza polgársága is valóságos, nemzetiségi tekintetek nélkül. Nem a magyar nyelvű népek egyedül való küzdelme volt az a küzdelem, hanem a törvényben, jogban, szabadságban egyesült magyar nemzeté, melynek tagja minden polgár, ki széles e hazában él: imádja istenét bármikép, legyen nyelve bárminő. A közös haza szeretete összeforrasztott bennünket és annak hősei, államférfiai, mártírjai nemcsak magyarok, hanem németek, rákok, oláhok, horvátok, tótok is.

Maga az aradi tizenhárom vértanu nem csupa magyar: Damjanich, a hősek hőse rák volt, Knézich horvát volt, Kiss Ernő és Lázár eredetükre örmények, Pöltenberg, Leiningen németek voltak. — Vukovics Sebő, Temes vármegye alispánja, a kitünő műveltségű férfiú, 1849-iki igazságügyminiszter, ki kitarított az utolsó pillanatig s hosszas bujdosás után menekülve 1851-ben az Ujéület mögött in-effigie fölalkasztott: szerb származású. Duschek Ferenc, a forradalom híres pénzügyminisztere, ki titáni

* Mutatvány az „Aradi vértanúk albuma“-ból.

Belülről Kendy hangja üti meg füleit. Ez bátorságot öntött szívébe; kopogtat. Egy kellemes csengő hang kiáltá: Tessék.

Bálint ur benyitott. A gazdagon díszített szobában egy pamlagon ült özvegy Zenedyné. Közéleben egy széken Kendy foglalt helyet.

Midőn Bálint ur belépett, Kendy jelentőségteljes szemeket vetett özvegy Zenedynére.

— A kegyesség, melyet nagysága irányomban mult ittlétem alkalmával tanusított, bátorítottak... Kezdt mekegni Bálint ur.

— Oh! kérem, kérem, tessék helyet foglalni, rendkívül megörvendeztet becses látogatásával Törzsöky Bálint ur; semmi mentegődzés. Tessék helyet foglalni, szólta a fiatal özvegy s leöröszakolta őt egy székre.

Bálint urat ezen megszakítás egészen kihozta sodrából, hogy el nem szavalhatta egyhuzamban mondókáját. De azért nem esett kétségbe, mert ott volt Kendy s bizott benne, hogy az már ugy is megmondta Zenedynének jövelele célját.

A társalgás ozután megeredt. Zenedyné beszélt lóversenyéről, a legujabb szindarabról az ujonan föltalált repülő gépről s a többiről, csak olyanról nem, amit Bálint ur akart.

(Folyt. köv.)

erővel dolgozott, hogy az egész gépezet el ne akadjon, ki magának Kossuthnak szava szerint a pótolhatlan hármak egyike, ki milliókat forgatott és szegény maradt, kinek két fia mint őrnagy és kapitány végig harcolta az egész szabadságharcot és utána közlegényeknek soroztattak be; ki, mikor minden elveszett, se menekült, mert a pénztárral be kell számolnia az ellenségnek is, hisz az életnél is előbbre való a becsület, a forradalom becsülete. És beszámolt; éveig hurcolták ide-oda, 1852-ben 6 évi várfogságra ítelték, családját elpusztult, nejét a sok csapás sirba vitte... e férfiú egy Csehországból ide költözött családnak sarjadéka, ki még ott született.

Híresek voltak a magyar intelligentiából álló győzhetetlen veres-sapkások, a fehér kakas-tollasok, de a tót turóci zászlóalj is ugy harcolt Branyiszkonál, hogy a csata után új zászlót kapott e felirattal: „Branyiszközi győzelem, febr. 5. 1849.“; vagy ki ne hallotta volna hírét a Csiri Companiának? — azt a gunyvetet a nyitrai és árvai tót fiúk tették oly híressé, oly dicsővé.* Magyarországot keleti részéről ugyszólván csupa oláh fiukból álló 36-ik zászlóalj csak ugy megállja a sarat, mint a magyar zászlóalj; a délvidéki német és oláh községek a magyarokkal egyetemben magokra maradván küzdenek, viaskodnak a föltámadt rákok ellen; Szamosújvár örményei lelkesülten, kitünő vendégszeretettel fogadják Bem seregét, a mikor az Erdélybe jövet karácsonykor Kolozsvárnak tart; egy Eperjesen fölüli talu öreg lelkése sirva panasolja az akkor már kifelé vonuló muszkáknak, hogy falujából mintegy 270 férfi hiányzik, kik a háboruban részt vettek és ezek közt 96 családos ember; mikor Schlik osztrák hadvezér megverte Mészáros, akkor tán Debrecen, hol a magyar kormány székel, meg Nagyváradot is elfoglalhatja, de a német „lutheránus Szepesség“ mozgalmi miatt — hátában levén — nem merte elhagyni Kassát. A tőlünk sokáig elkülönítve élt székelek csodáját művelik a hazafiságnak, vitézségnek és új Thermopylaetát állítanak a történelemben, mint pl. Borgo Prundná. Maga, ellelenségök Offenbergtől tábornok írja, hogy ott 150 székely, mezei munkás, kiszolgált katonák, öt óráig feltartoztatta a 7. és 9. gyalog dandár tüzéséért és két zászlóalj rohamát háromszor visszaverve 350 emberrel tönkre tette. Csak bekerítés után birtak velők, mikor két-harmad részüknél több elesett, csak akkor foghatták el a többit. Azok se maradtak foglyok; már a következő nap hirtelen támadással lefegyverzik őreiket, a viaskodásban még 11 elpusztul, a többi elmenekül.

A hazafiság nagy bűnébe keveredtek a zsidók is, kik szívvel-lélekkel csatlakoztak az új eszmékhez, hogy is ne: nekik is adott a szabadság hazát! Tömegesen jelentkeznek a nemzetőrség, honvédség zászlói alá, csak az volt a baj, hogy e megvetett néposztálylyal a polgárság nem akart egy glédában állani. Ezen azután ugy segített az előkelőségből álló pesti radikális kör, hogy külön alakult és soraiába tünetöleg meghívta és fölvetta a zsidókat, hogy a hazaszeretben és annak oltalmában minden egygké olvadjon. Meg is adták arát buzgósguknak, különösen Windischgrätz herceg haragudott rájuk szörnyen. Mikor 48 végén bevonult Pestre, kiadta a rendeletet, hogy minden zsidó, ki a magyarhoz szítás bűnében találtatik, nemcsak egyénileg lakol, hanem a község, a hova tartozik, minden egyénért 20,000 firta íteltetik. Négy pesti zsidóra kiszült a nagy bűn, hogy ők a magyar sereg számára ruhaneműket szándékoztak szállítani: 8 évi várfogságra íteltettek, a pesti zsidóköziséget pedig 80,000 pengő forintnyi ezüst pénzre büntették és rajtuk azt nyomban be is hajtották. A tolerantiális adót is, melyet a magyar országgyűlés már régen eltörölt, a zsidóknak 480,000 firtban legrovidebb idő alatt meg kellett fizetniök. Még rettentesebben járt el az ó-budai és pesti zsidó közönnyel Haynau, ki „ismétlő gyalázatos és törvényellenes“ magaviseletökért „indítva érezte magát“ szörnyű sarcot vetni rájuk. Olyan fejéknént 10—20,000 frtos büntetések estek másutt is, pl. Aradon vagy Aszódon, ez utóbbiak azonban fizetés helyett jobbnak látták in corpore eltűnni Aszódról.

Cigányainkat soha sem bántotta a hősiesség de van akkor cigánykatona is elég; még

* Branyiszközi körül közülök egy, alig 17 éves ifjú az erdőszélén a havon elterült. Egy nádor-husár utónyargonc találta föl a félhalottat s miután életre hozta többet se tudott mondani, mint hogy stvrtj kompanie — a negyedik századból való s abból lett a csiri kompania név.

többet használtak hegedűjükkal s nem egyszer sokat kockáztattak. Mikor már minden a vége felé járt, az oroszok Debrecenbe bevonultak, Paskievics és az orosz főhadiszálláson Ausztriának képviselője, a reformatus püspökkel a nép nevében megkövetették az Istent ápril 14-ikéért az ottani nagy templomban: utána nagy díszbeszéd következett, melyre Boka Károly bandája lett berendelve. Muzsikálni muszáj volt, muzsikált is Boka és ezzel kezdette nótái sorát:

„Megvirrad még valaha,
Nem lesz mindig éjszaka!“

Nagy volt a lelkesülés, az áldozatkészség, mikor kitudódott, hogy veszélyben a haza. Városok és faluk, mágnások és polgárok, papok és világiak, nők és gyermekek, kiki a maga módja szerint szolgált a hazának. Mikor a magyar állam önállóvá lett, az összes állami kincstárakban 506,015 firt 24¹/₂ krajcár volt; oly átkozott rosszul gazdálkodott örökségünk kezelője, gyámja: az abszolút kormány. Magyar ezredeink külső országokban voltak és hiába sürgöttük törvényszerint azok hazajövetelét, az idegenek kivitelét; a kamarilla mindenképen akadékoskodott. Közben fellázadtak délen a szerbek, a horvátok, az erdélyi szászok, oláhok: pénz kellett, hadsereg kellett, fegyverkezni kellett háboru közben; és lett pénz, hadsereg, fölszerelés. Gróf Károlyi István mintegy 4 mázsa ezüstneműt ad pénz alapra, saját költségén egész huszár ezredet állit, szerel föl és tartja; Spártai apaként harcba száll maga is két fiával s magával visz tisztjei és cselédei közül is minden fegyver foghatót. Gr. Andrásy Lipótné, Forray Julia több mázsa ezüstöt ajánl föl, Nádasdy F. érsek vagy 3 mázsát, Zichy Feraris Manó gr. 5 mázsát, Károlyi gr. György gr. ugyanannyit, gr. Széchenyi 1¹/₂ mázsát, és így tovább; ismétlődtek oly jelenetek, mint a minők a hosszú parlament idejében Angliában, vagy a nagy forradalom idejében francia országban történtek. A hivatalos közlöny minden száma hasábokkal közli az adományokat; hivatalnokok fizetésük %-it adják, mások kerekösszegben évi díjakat ajánlanak meg. Zsoldos író akadémiai jutalmát, nagy ezüst bilikomot ajándékoz: egy nő férje jegy ajándékát arany nyakláncot, fülbevalót ad, pedig szegény; egy anya fiának emlékkövére fillérenként gyűjtögetett 100 firtját teszi le. Sokan — nem levén pénzük — fiaikat ajánlják föl, mint pl. egy kapnik bányaifégyeny erdész... elbámul a mai kor gyermeke ha olvassa azokat az adomány kimutatásokat. A városok fölszerelést adva, az egyházak kincseiktől fosztják meg magukat, mint pl. a pécsi székesegyház, a nők ruhatárléket; tépést ezerszám, mázsaszám adományoznak. A községek harangjait szedik le ágyuöntésre, így Zombor katolikus és óhitű lakossága hat darab harangot, Marosszék sámsondi járása 13-at, Ugocsa több községe 10-et, Aranyosszék 18-at. más kisebb nagyobb községek csak néhány hónap alatt 80-at. Péchy Istvánné egy lovat s a haza védelmére küldi még teljesen felszerelve két fiát, Lászlót és Istvánt, ugyanigy tesz Nagy Gábor ref. lelkész, — Berec Imre segédlelkész 150 p. forint évi fizetését, — Lovas Dániel jegyző egy lovat, 300 köből rozsát, buzaját, zabját és nyolcz ökröt, — aszabolcsi hölgyek 2000 fehérneműt, a csanádmegeieiek harmadfél ezret, Szathmármegye hétezeren fölül tevőt adnak. — Aranyban ezüstben önkéntes adomány után összehoznak hamarosan három millió alap papírpénz kibocsájtására, utóbb már alap sem kell: teljes értékben elfogadja a Kossuth bankot minden ember, sőt sokan csakis ezt fogadják el. — Az ifjak, fegyverfogható férfiak honvédek álltak be, nincs annyi fölszerelés, mint a mennyi a zászlók alá tolna és a nemzet hova-tova 200,000 harcost állított ki. Az ország határain kívül levő huszárezredek ezer veszély közt csapatostul szökdöstek haza honk védelmére; elsők voltak a württembergi huszároktól Lenkey százada, kiket a Nádor-huszárok, Szász-Koburg-Gothák és mások követtek Csehországból, Galiciából, Olaszországból és kik közül sokan szerencsétlenül jártak hazaszeretetükért. Papok, thologusok, szerzetesek a táborba siettek, hirdetve Istent és hazaszeretetet vagy harcolva karddal. A magyar kat. püspöki karpásztorlevélben lelkes hazafiságra, áldozatkészségre hívja fel híveit; Erdőssy Imre piarista, a merész branyiszközi támadásnál mint egy második Kapisztrán jár a csatalánc előtt és magasba tartott kereszttel lelkesíti a támadókat; nemkülönb tesz Mednyánszky Caesár is a kápolnai csatában. Romer Flóris bencést, tudománya, szerencséje egész az udvar közelébe vitte, hanem azért fegyvert fogott és mint vitéz ka-

pitány szolgálta végig a szabadságarcot, utána 1854-ig fogságot szenvedett Józsephstadban. Hasonlóan tett Rónay Jácint bencés, ki mint tábori pap és biztos vett végig részt benne: utóbb bujdosott, menekült. 66-ban történt visszatérése után e lázadó lett a trónörökösök tanára a magyar történelemből, utóbb pedig a királykisasszony összes tanulmányainak vezetésével bíztatott meg. Pap volt Horváth Mihály püspök, a nagy történet író és kultuszminiszter, egyedül az olmtüzi és józsephstadti foglyok közt vagy 30 katolikus világi papot, 10 szerzetes, 30 protestáns papot és több óhitű, meg unitárius lelkészt találunk, kik hazafias büneikért lakoltak ottan. Így tettek más pályák férfiai, növendékei is. A magyar királyi testőrök már előbb folyamodtak elbocsájtásuk végett: ők a haza oltalmára akarnak sietni; az első fölhívásra pedig két horvát kivételével mind beadták kielépesi kérvényüket Vécsey Agost gróf kapitányuknak, ki hasztalan igyekezett őket annak visszavételére bírni. Be sem várva a választ, mindnyájan elhagyták Bécsét és Pestre utaztak, hol különféle hadtestekbe osztották be őket. A bécsi Theresianum „lovag akadémia“ végzett nemes növendékei nem mentek mint hadnagyok az olaszországi hadsereghez, hanem rebelláltak, hazajöttek és beálltak honvédeknek. Csak egy akadt rözülk, ki hazája ellen fegyvert fogott — nagy ur lett belőle, míg a többiek ott veszték a csatatereteken. — Igazi gyerekek kunyoráltak befogadásért a zászló alá, ha másnak nem, hát dobosnak, gyutacs csinálónak, tüzernek. Arad vára átadásakor az oroszokat egy meglepte a honvédeknek öltözött 10—13 éves gyutacs csináló fiúnak szazada, hogy ujjongó tetszés-zajban törtek ki. A tüzésnél kivált sok volt a gyermekszámba menő ifjú; fiatal diákok, kik azonban pompásan löttek. A IV., később VIII-ik üteg hatos számú ágyuja a szervezés kor szintén hat vékony gyerekeknek jutott, a legidősebb 18, a legkisebb nem egészen 15 éves volt: ezek lettek a „csám-pások“. Hanem már az első gyakorlatnál kiűnt, hogy mihaszna a nagy vitészség, ha nincs erő: nem tudtak lemozdonyozni és keservesen sirva fakadtak. Segítségükre ekkor azután valami Torják nevű erős palóc szekerezt osztottak be közéjük, és Torják onnét kezdve valóságos nemtője volt a csám-pásoknak. Schwechatnál — hol csatavesztéssel végződött a dolog — ők az utolsók, ki volt adva már a parancs: „mozdonyra!“, az ütegek többi ágyuja már hátrálóban, ezt is befogták már, de az ellenség oly szép tömött sorokban jön, . . . „hagyj még egyet löni Pista (Maár) — rimánkodik V. J. — bizony Isten adok egy — kiflit!“ és Pista enged, belezudítanak hát még egyet a tömegbe hanem azután az igaz, hogy volt vesd el magad. Végig csinálták az egész hadjáratot s tavaszra kelve — egyik tagjának szava szerint „mint a süldő malacok tavaszra megsoványodnak, de megnőnek, mi is úgy megerősödünk, úgy megnőttünk, hogy saját szüleink is alig ismertek reánk.“

Es a kiket első sorban kellett volna említenünk, kik a haza szeretetében, áldozatkészségben az eszmény magaslatáig emelkedtek, kik buzogtak, szenvedtek a férfaktól még remélhető dicsőség, kitűnés, hatalom vágya nélkül: a nők, a magyar nők! Ki lesz tetteiknek valamikor méltó rajzolója! voltak, kik nemük megtagadásával fegyveresen küzdöttek és tisztáig emelkedtek, többen voltak azok, kik nemükhöz illőben a csüggedő, nehéz körülmények közt ingadozó férfiakat lelkesítették kitartására az igaz ügy mellett, akik fölkeresték a csatamezőket, a kórházak iszonyait és sebeket kötözték betegeket ápoltak, mikor pedig mindennek vége volt: dacolnak a hatalommal, bénákat istápolnak, bujdosókat szöktetnek, férjeikkel osztják a börtönt, száműzetés keserűségét, vagy saját boldogságuk rombadóltával mások szerencsétlenségének enyhítésében keresik saját vigasztalásukat. Idegen származású vértanúink nejei magyar nők voltak, mint Leiningenné, Damjanichné hazafias érzelmi egri asszony, Knézichné, Braniszkó hősének neje: Guyon Richárdné, Duschek pénzügyminiszternek neje, Bedekovich Kornélia magyar nők, kik együtt buzognak a hazafias nőegyletek körül a szabadságharc idejében. Nagyvárad magyar lány volt neje az öreg báró Hrabovszky Jánosnak, a vészes idő kitörésekor Slavonia főhadparancsnokának, ki egész fényes multját áldozatul hozta, ki méltóságaitól, kitüntetéseitől megfosztva, mint várfogoly halt meg Olmtüztben, magyar neje volt a pákozdi győzőnek, Moga János cs. kir. altábornagynak: Farkas Eliza a Csalóközről, ők is mindent vesztettek, Moga várfogságra ítéltetett, oda követte

a hü nő is férjét Olmtüztbe és ott is halt meg mielőtt férje kiszabadult volna.

Koszorúkkal, lelkesedéssel fogadják seregeinket, magyar lányok ajkán támad a dal és éneklük szélében.

Ti lányok, maradjatok pártába,
Igaz magyar nem szoríthat karjába;
Ki hon marad, nem érdemel
Aki elmegy annak nem kell feleség!

Gróf Károlyiné csókot ad a Pesten megjelent első huszárnak, Lugoson, Nagybecskerekén „még lovaink füle sem volt ki a koszorúból“ — írja egyik honvédtiszt. Bárány György az osztrákok hiv embere és főispánja volt, hanem azért neje Keglevics Róza grófnő és két lánya Gizella és Róza, nagy selyemszalagot himeznek a branyiszkó hősöknek, a csongrádi fiukból álló 31-ik zászlóaljnak. Nem így viselkednek az ellenséggel szemben. Jellachich közeledének hírére Buda, Pest előkelő asszonyai a férfiakkal versenyt talicskázák a földet, a várost védelmező sáncmunkákhoz, ugyanígy tesznek Nagybánya asszonyai, leányai is, vezetőjük, gróf Teleki Edéné mellett. Mikor 48 végén a győzelmes Windischgrätz bevonult a fővárosba, a híres bán, Jellachich, gróf Károlyi György palotájába szállásolta el magát. Mint a nő-világ kedvence, bejelentette magát a grófnénál, de a grófné azt üzentte neki, hogy beteg, különben is egy Jellachichnak beteg fog lenni mindenkor. Lugoson a lugosi nők egyik legszebbike, régi szabásu magyar ember lánya, Lévy Mari, elvált férjétől, egy igen gazdag embertől, mert férje ellensége a magyarnak.

Mikor Windischgrätz Pestre bevonul, a Debrecsibe menekülő magyar kormány hátra hagyta nehéz sebesültjeit. Csalatkozott az ellenség embérségében, mert ha bár magyar kormány a kórházi felügyelőnek 20,000 forintot küldött ápolásukra, azok kihányatták a maró hidegbe és januáriusi hóba, voltak, kiket a legromdább börtönökbe zártak s 24 órán át egyszerű adtak nekik kenyeret és vizet. Nőink, pesti lelkés nők karolták fel titkon a szerencsétleneket: gróf Károlyiné, Orcyné, Lászlóné, Manóné, Privorszkíné, Fuchsbergerné, Garayné, Döriné, Csekonicsné. Volt nő, ki maga után vitette az apró pénzt és minden élje vándorló hadfőnök számolatlanul adott és eltűnt, félve a megismeréstől. — A kórházak ügyeit nők vezetik, de felkeresik a csatatereteket is. Csak ez évben halt meg győrgyi Horváth József 48-iki tábori törzsorvos neje, Horváth Anna, ki férjével, mint alig egy éves asszony ment a csatába és az egész küzdelem alatt vele maradt, a csatatereteken kikereste a sebesülteket, a kórházakban éjjel-nappal ápolta azokat, ott volt nem egyszer a harcban és a Titel körüli csatákban annyira kitüntette magát, hogy Percel tábornok külön napi parancsban dicsérte meg.

A magyar nők örök kitűnései maradtak gróf Károlyi Györgyné és nővére gróf Batthyány Lajosné, kiket Petőfi énekelt meg, mint az igaz honleányok szinaranyát. A veszedelem hazátlaná tette az elsőt, örök gyász borított utóbbira, de meg nem törhette, a hazafias jótékonyság angyala lett Damjanichnéval egyetemben és mások könnyeinek felszárításával enyhítette saját boldogtalanságát. E dicsők közé tartoznak gróf Forray Brunswik Julia és leánya gróf Nádasdy Lipótné, minden időben a magyarság terjesztője, ki ezeket áldozott a haza oltárára, követte férjét a börtönbe, angyala lett a dunántúli részek bujdosóinak és nem egy történeti személyt mentett meg az akasztófától. A hazaszeretet nemes mátyrja gróf Teleki Blanka, ki szépnek, gazdagnak születve, nevelőintézetet alapít és élete feladatául az elmagyartalanodott főúri családok lánygyermekének magyar nőkké nevelését választotta. Osszeesküvés vád alapján a vele rokonlelkületű Lövey Klárával évekig terjedő börtönt szenvedett, de elszenvetted mintsem kegyelmet kért volna attól a hatalomtól, mely őt a vád visszautasítása dacára elítélte. Bohusné Szőgyén Antónia nevet imába foglalta az aradi várnak száz meg száz foglya, nem volt a környéken bujdosó, várbeli fogoly, ki a Vásárhelyi nővérek két aradi házában részvételt, barátságát, szíveségét ne érezte volna. Házinának Krassóban ép a végvidékkel határos nagybirtoka volt, ott házi orvos, titkár, káplány, ügyész, ellenőr, igazgató le a disz kertészig mind menekülőkből állott, kiket a derék asszony egymásután nagy buzgalommal segített át Törökországba. . . de ki győzné mind elsorolni, könyveket lehetne, kellene róla írni.

Hogy ennyi fény mellett volt árnyék is, ki tagadná? horvát, szerb, oláh, szász ellenük harcolt és voltak hirhedt „muszkavezetők“, . . .

de hát az apostolok csak tizenketten voltak és egy Isten válogatta őket össze és mégis akadt köztük egy kételkedő, egy tagadó és egy áruló. . .
Varga Ottó.

Jelentés

az orsz. egyet. tanítói nagy-gyűlés lefolyásáról.
Előadta a „Csongrád megyei tantestületek (alf. tan. egyesület)“ 1890. okt. 5. és 6-án tartott közgyűlésén, S á g h y Lázár szegvári tanító

Tisztelt közgyűlés!

A múlt évi közgyűlésünk alkalmával a f. évi egyetemes tanítói nagygyűlésen egyetemen képviselőre négyen lettünk kiküldve, nevezetesen: Ferenci János elnök, Vass Mátyás alelnök, Takó Ferenc ur és csekélységem, mely kiküldetésünkben eljárva, van szerencsém a f. 1890. év aug. 20. és 23-án Budapesten megtartott egyetemes nagygyűlés lefolyásáról röviden számot adhatni.

Mindnyájan jól tudjuk, hogy mily sok küzdelem és aggodalom közt jött létre 12 év után is a f. évi egyetemes nagygyűlés és hogy az meg nem hiusult, leginkább a főváros nemes tanácsa áldozatkészségének köszönhető, mely egy maga 2000 frtot szavazott meg az egyetemes gyűlés kiadásainak fedezésére.

Azonban az anyagi áldozatokon kívül nem kevesebb érdeme van a gyűlés létrejöttében a szervező és rendező bizottság buzgó tagjainak, kik az egész országból a gyűlés tárgyáivá ajánlott különféle javaslatokból, valóban finom érzéssel és tapintattal a legszükségesebbeket, a kor kívánalmainak és tanítók érdekeinek leginkább megfelelőbbeket kiválogatva a gyűlés tárgyait nemcsak hogy összeállították, hanem ami fő, a tárgysorozatban föl vett tételek mindegyikére oly szakavatott s az ügyért lelkesülő előadókat jelöltek ki, a kik az általuk előadott tárgyakat nemcsak szájjal, hanem meggyőződésből szívvel és lelekkel vallották.

A gyűlés első napján aug. 20-án délután öt órakor először is a tisztviselők lettek megválasztva és a gyűlés tárgyainak sorrendje megállapítva. Itt egyetemen azon kitüntetésben részesült, hogy az egyetemes gyűlés egyik alelnökévé Vass Mátyás ur, szeretett alelnökünk is meg lett választva.

Aug. 21-én a gyűlést megelőzőleg a tanítószakszövetség egy kegyeletes ténnyel kezdte meg napi munkáját, ugyanis: hallhatatlan emlékü volt közoktatásügyi miniszterünk báró Eötvös Józsefnek szobrárt koszorúzta meg, hoi ismét egy letünk lett kitüntetés azzal, hogy az itt tartott ünnepi szónoklatra Takó Ferenc ur tisztelt kártyásunk lett fölkerve, ki ezen megbízásnak valóban remekül felelt meg.

(Folyt. köv.)

Helyi és vegyes hírek.

— **Milenium.** Tegnap d. e. tartotta Csongrádvármegyének a honalapítás ügyében kiküldött bizottsága Zsilinszky Mihály főispán elnökle alatt e nagyfontosságú ügyben ülését. A nagyszámban megjelenteket üdvözlő elnök, remek beszédben fejtette ki az ünnepély rendkívüliségét, nagy jelentőségét, kiemelve azon körülményt: ép Csongrád megyében fekszik Pustaszer, mely az ezredéves ünnepélynek egyik főbb pontját kell, hogy képezze. A bizottság egy szűkebb körű bizottságot küldött ki az ünnepély részleteinek megállapítására és a többi országos bizottságokkal való érintkezésre. E bizottság tagjai Zsilinszky Mihály főispán, Pallavicini Sándor örgróf, Stammer Sándor alispán, Novák Gusztáv orsz. gy. képviselő, dr. Csató Zsigmond, Fekete Márton, Kiss Zsigmond és Szobotka Gusztáv. Bővebben jövő számunk hozza e nagy fontosságú ügyet.

— Az aradi 13 vértanú albuma. *Ily cím alatt jelent meg egy jeles és díszesen kiállí-*

lott mű, melyet Arad város adott ki a szolgor-leleplezési ünnepély alkalmából. Szerkesztője Vargha Ottó tanár. Nem bocsájtkozunk a nagyszerű mű bővebb ismertetésébe, elégnék tartjuk, ha mutatóként jelen számunkban két közleményt hozunk. Valóban a kiváló gonddal szerkesztett vértanúk albuma oly jeles mű, hogy megérdemli, miszerint minden magyar ember asztalán ott legyen. A tartalma és kiállításához mérten igen olcsó, fizetve 2 frt, diszkötésben 3 frt. Megrendelések Arad város tanácsához intézendők. Az első kiadás már teljesen elfogyott, miért is újabb kiadás fog napvilágot látni. Ez is a mellett bizonyít, hogy az album pártolásra érdemes mű.

— **Közgyűlésnek** kellett volna 13-án lenni, de mivel a képviselők meg nem jelentek, nem volt megtartható.

— **Képviselő választók névjegyzéke.** A vármegye központi választmányának f. hó 25-én végbe menő ülésén fog végérvényesen megállapítani a mindszei, szegvári és csanyi jövő évi képviselő választók névsora.

— **Csongrádvármegye törvényhatósága** f. hó 29-én tartja az évi rendes őszi közgyűlését. E gyűlést megelőző két napon az állandó választmány, a közigazgatási bizottság és a számonkérőszék gyűlései fognak végbemenni.

— **A tokaji tüzkárosultak** javára a szegvári fiatalság a mai napon Szegváron a „Kék csillaghoz“ címzett kávéházban egyszerű s magyaros, nyílt táncvigalmat rendez. A mindszeiiek pedig ugyancsak a tokaji tüzkárosultak javára f. hó 22-én Robicsék Mór kávéházában fognak bálát tartani. Felhívjuk a mulatni vágyók figyelmét e mulatságokra s kívánjuk, hogy mindkettő látogatott legyen, mert csak ez esetben gyűlhet valami össze az inséggel küzdő tüzkárosultak nyomorának enyhítésére.

— **Betöréses lopás.** Gróf Károlyi László kenyerei pusztáján egy kukorica górért ismeretlen tettesek feltörték és onnét kukoricát, valamint egy, a góré mellett volt ekét tolvajoltak el.

7420/890. Csongrádvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetés.

Szentes rendezett tanácsu városnál a tisztviselők mandátuma az év folyamán lejártán, a város tisztviselői, valamint a segéd és kezelő személyzetnek eddig élethossziglan meg nem választott tagjai, a jelenleg érvényben álló városi szervezési szabályrendelet alapján és az 1886. évi 22. t. c. 69. §-a értelmében 6. évi időtartamra, illetve a segéd és kezelőszemélyzet tagjai élethossziglan új választás, a rendőrkapitányok pedig szintén élethossziglan kinevezés útján fognak alkalmaztatni.

Ez alkalmából kifolyólag felhívhatunk mindazokat, kik a Szentes városnál újból betöltendő tiszti, vagy segéd és kezelőszemélyzeti állás bármelyikét elnyerni kívánják, hogy a törvény értelmében felszerelt kérvényeiket hozzám folyó hó 21-ik napjának délutáni 5 órájáig annyival inkább benyujtsák, mivel ezen idő eltelte után beérkező kérvények figyelembe vételére nem fognak.

A rendőrkapitányi állásokra pályázni kívánókat egyidejűleg felhívom, miszerint kellőleg felszerelt pályázati kérvényeiket ugyancsak a fentkelt határidőn belül Zsilinszky Mihály főispán ur Ó Méltóságához nyujtsák be.

Szentes, 1890, október 11.

Stammer Sándor,
alispán.

— **Két híres dohány csempészt** fogott el a mágoesi csendőrör Molnár Balázs és Berci Mihály személyében az elmúlt héten. Igen nagy meryiségű dohány találtatott náluk. Ugy látzik, hogy a csendőrség és a pénzügyörtség erőlyes fellépése apasztani fogja vidékünk csempészeinek számát.

— **Az elmúlt h.-m.-vásárhelyi vásár** majd beütött Combos Imrét helybeli lakosnál, ki egy borju eladása végett kereste fel a szomszéd város vásárját. Csakhamar került vevő s miután az alku is megkötött, Combos elment a járlatra az eladást rávezettetni s mig ez megtörtént a borjut a vevő oltalmára bizta. Mikor kijött, mindkettőnek csak hült helyét találta. Néhány nap múlva egy szerencsés véletlenség nyomára vezette a pénz nélkül vásárló atyafinak, kit sikerült is egy makói ember személyében megcsipni s a vételár lefizetése szorítani.

— **„Kétszer kettő-négy“** címmel koszorus költőnk: Jókai Mór egy új regényt irt a „Képes Családi Lapok“ számára. E kitűnő szépirodalmi lap az érdekes regényt már a legközelebb kezdi közleni.

— **„Divat Salon“** a magyar irodalom legdiszesebb, legértelmesebb s legolcsóbb szépirodalmi divatlapja negyedik évfolyamát kezdi meg azzal a pompás és tartalmas számmal, melyet október elsején adott ki. Divat-része remek kivitelű rajzaival, érthető, magyaros leírásaival s a divatos kézimunkák állandó szakavatott tanulmányával, egy a külföldi, mint a hazai divatlapok fölött áll. Szépirodalmi része pedig bármely nagy szépirodalmi lappal állja ki a versenyt. Költeményeket, elbeszéléseket, tárcákat elsőrangú íróktól közöl, fordításai eddigé a francia, orosz, olasz, angol, ujjörög, német, stb. irodalomból mutattak be sikerült közleményeket. Októberi száma Gyarmathy Zsigánótól kezd egy hosszabb elbeszélést, költeményt Sully Prudhométól, Radó Antal műfordításában stb., továbbá találkozik benne F. Gyujtó Izabella, Nogál Janka nevével. Ismerteti a fővárosi élet vezetesebb eseményeit s állandó rovatot tart arra, hogy olvasói egymás között is kicserélhesék gondolataikat. S ha e dus tartalom mellett felémli, hogy a „Divat-Szalon“ előfizetési ára egész évre csak 6 frt, méltán felhívhatjuk rá a t. hölgyközönség figyelmét, melyet a „Divat-Szalon“ teljes mértékben megérdemel. Előfize-

tések postautalványon a „Divat-Szalon“ kiadó hivatalába (Budapest, Gizella-tér 1. sz. Haaspalota) intézendők.

— **Erdekes irodalmi vállalatok** indított meg Debrecenben a „Debreceni Ellenőr“ könyvkiadóhivatala. Ugyanis apró olcsó füzetekben jeleníti meg Vértesi Arnoldnak, a szép próza mesterének, e minden ízében magyaros irányu s magyar szellemű írónak elbeszéléseit, hogy azok a nép minden rétegében elhathassanak s olvashassák azokat azok is, a kiknek nincs annyi jövedelmük, hogy egy-egy könyvért forintokat adhassanak ki. És ha valamilyik írónak a művei alkalmasak s méltók arra, hogy az ország szívébe, a nép közé jussanak el, úgy az Vértesi, mert az ő műveiből annyi magyaros szellem s meleg nemzeti érzet lem sugárzik ki, mint kevés íróból, másrészt pedig a jó izlés fejlesztésére s a nemes érzelmek ápolására kevés irodalmi mű hathat annyira, mint az ő tisztult, nemes érzéssel s az emberek szenvedései iránt érző, résztvevő szívvvel s hivatott tollal irt elbeszélései. Méltók ezek arra, hogy eljussanak a legbensőbb talajba: a nép szívébe, hisz ott ápolják a nemes érzéseket, az izlést, a magyar szellemet. A sajtó alól már egy nagy csomó elbeszélés került ki, melyek mindegyike külön füzetet képez s terjedelméhez képest 5, 8, 10, 12, 20 krajcárért szerezhető meg. Különben a nagyszabású olcsó füzetes vállalatnak: „Vértesi Arnold összes munkái népszerű kiadásá“nak még egy más nagyon méltányolható célja is van, az, hogy a magyar olvasók megmenekedjenek attól a kényszerhelyzettől, hogy megtakarított filléreiket haszontalan rémregények és selejtes külföldi munkák méltó terjesztő füzetekre legyenek kénytelenek fordítani, mert elsőrangú magyar írónak, elismert jó műveihez fognak juthatni olcsó pénzért. — Kapható Debrecenben a „Debreceni Ellenőr“ könyvkiadóhivatalában és a haza összes könyvkereskedésiben.

Szerkesztői üzenetek.

K.—I. urnak. Helyben. — A közlemény már a múlt számban is idő után lett volna, miért is jobbnak láttuk kihagyni.

Felelősszerkesztő és kiadó tulajdonos
Diamant Manó.

Olcsó Bevásárlási Forrás

H.-M.-Vásárhelyen.

HIRDTEMÉNY!

Van szerencsénk a t. c. közönséget értesíteni, hogy **H.-M.-Vásárhely a reform. ótemplom középületében** az artézikkal szemben levő üzletünket jóval megnagyobbítottuk és az őszi idényre mindenféle legdivatosabb cikkekkal u. m. ruhaszövetek, selyemkendők, selyemruha kelmékkel, rumburgi, creász, cérna és pamut vásznakkal elláttuk.

Különösen figyelembe ajánljuk **mennyasszonyi** vásárlásoknál nyujtandó kedvezményünket.

Minden mennyasszonyi vásárlásnál 5 percent leszámítást teszünk és iparkodni fogunk, hogy t. vevőinknek úgy az áruk, mint az árak minősége tekintetében teljes megelégedésükre szolgáljunk.

A t. c. közönség becses pártfogását kikerve

Teljes tisztelettel,

Gartsik és Benedek.

„EUROPA-SZÁLLODA“ „EUROPA“ SZÁLLODÁRA

A Budapest V., Nádor-utca 5. sz. a. „Tigris“ szálloda címét átváltottuk

és azt pazar fényvel újból berendeztük, a modern követelmények szükségére szerint. Az „Europa“ szálloda a főváros legcsodásabb és legalkalmasabb pontján fekszik, közel minden bevásárlási forráshoz és hatóságokhoz. A szálloda több, mint 100 szobával rendelkezik és úgy van berendezve, hogy abban egyes családokat is, akik elkülönítve akarnak lenni, befogadhat.

A kényelmi szempont mellett figyelemmel voltunk a lakók egészségének megőzésére is, azért láttuk el a szállót légfűtéssel, villamos világítással, fűdöszobákkal és telefontal.

Tervezésünk: mérsékelt árak, pontos és gyors kiszolgáltság.

A nagy közönség becses figyelmét különösen föl hívjuk csatládi lakó helyiségeinkre melyek a fővárosban egyedül az „Europa szálló“-ban kaphatók.

REUTER F. és PLACH F.
a Renter-féle telephelyek, Andrássy-utca és a Hungária nagy szálloda volt szobaifőnöke.

SCHLICK-féle

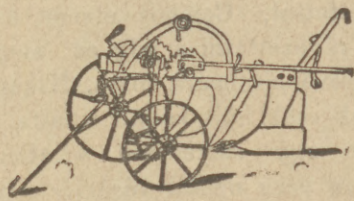
Vasöntöde és Gépgyár
részvény-társaság Budapest

Gyár és irodák:
VI., külső Váci-ut 1696/99. sz.

Városiroda és raktár:
VI., Podmanicky-utca 14. szám.

ajánlja kitünő és szilárd szerkezetű, számos első díjakkal kitüntetett:

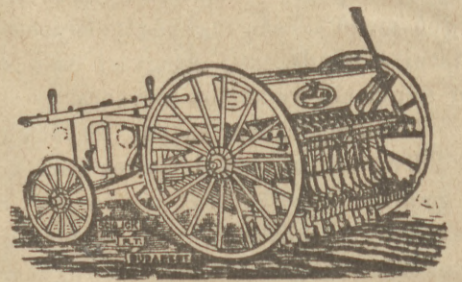
SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekéit,
és szabadalmazott mélyítő ekéit,

mélyítő ekéit övezetékkel, eredeti Schlick és Vidats-féle egyvasu ekéit, talajmivelő eszközeit, boronált és rögtörő hengereit

SCHLICK-féle szab. „Haladás“ sorbavető gépeit

Szorzavető gépek, többvasu ekékre alkalmazható tengeri- és répa-ültető készülékek. Készletben vannak tovább gőz és járgány cséptő készülékek, gabonatisztító rosták (Baker és Vidats rendszer) tikurni készítő gépek, tengeri morzsolók és darálók, örlőmalmok és olajmalom berendezések. Eredeti amerikai kéveköti és mörkrakó aratógépek és fixszáló gépek.

Legjutányosabb árak:

Előnyös fizetési feltételek. Arjegyzékek kiadásra ingyen s bérmentve.

Jegyzet. Van szerződésik ezenel t. c. üzletünk becses tudomására hozni, hogy noha a VI. Podmanicky utca 14. sz. a. levő irodánk legnagyobb részét a külső Váci-uton levő gyártelepünkre helyeztük át, mindazon által ezen irodai helyiségieiben t. üzletünkünk kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint, hogy ugyanott építési cikkeink és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.

Kiváló tisztelettel

A Schlick-féle vasöntöde részvénytársaság igazgatósága.

A „MINDSZENT - SZEGVÁR és VIDÉKE“ KIADÓHIVATALA.

DIAMANT MANÓ MINDSZENTEN

ajánlja
a legújabb fajta betűkkel dusan berendezett

könyvnyomdáját

minden e szakba vágó munkák gyors, pontos és jutányos árban való elkészítésére,
továbbá papir- és irodaszer kereskedését.

Raktáron tart: mindennemű papirokat, iroda és iskolaszereket, üzleti és jegyzékönyveket, továbbá a saját nyomdájában készült eselédkönyveket ügyvédi, községi, egyházi, gyalog és lovas csendőrségi nyomtatványokat, gazdálkodóknak szükséges szegődményi leveleket, napszám és naplójegyzékeket stb. stb.

Iskolakönyvek

eredeti bolti áron kaphatók!

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK A NYOMDA SAJÁT KÖLTSÉGÉN SZÁLLITTATNAK!

PAPÍR és IRODASZER KERESKEDÉS